

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Regionální pracoviště Střední Čechy

**Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území**

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném a účinném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.

Přírodní památka

Výrovna

Zpracováno: Listopad 2025

1. Název zvláště chráněného území:

Výrovna

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Přírodní památka (dále jen PP) ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen zákon).

3. Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Předmětem ochrany je ekosystém vlhkých luk.

3.2 Popis předmětů ochrany:

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
Komplex T1.5 Vlhké pcháčové louky a T1.9 Střídavě vlhké bezkolencové louky	85	Heterogenní luční porost tvoří mozaika plošně rozsáhlejších střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu <i>Molinion caeruleae</i> a maloplošných vlhkých pcháčových luk svazu <i>Calthion palustris</i> s nepříliš vyhraněným charakterem a lokální přechody do tužebníkových lad s roztroušenými dřevinami. Zastoupeny jsou hojně i méně běžné druhy obou společenstev. V trvale vlhkých místech často dominuje vrbina obecná (<i>Lysimachia vulgaris</i>), tužebník jilmový (<i>Filipendula ulmaria</i>), skřípina lesní (<i>Scirpus sylvatica</i>), škarďa bahenní (<i>Crepis paludosa</i>), dále druhy š. měkká (<i>C. mollis</i>), pcháč bahenní (<i>Cirsium palustre</i>), kozlík dvoudomý (<i>Valeriana dioica</i>), ocún jesenní (<i>Colchicum autumnale</i>), vzácněji prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>). Podstatná část podmáčených plošek v současnosti zarůstá dominantními bylinami, náletem olše nebo ostružiníky. Porosty <i>Molinionu</i> mají těžiště v severní části PP na dvou rozsáhlých loukách oddělených pásy dřevin a zarostlou strouhou. Porosty jsou dobře druhově nasycené, s heterogenní strukturou bez výrazné dominanty s vysokým zastoupením dvouděložných bylin a hojným výskytem druhů čertkus luční (<i>Succisa pratensis</i>), hadí mord nízký (<i>Scorzonera humilis</i>), bukvice lékařská (<i>Betonica officinalis</i>), kosatec sibiřský (<i>Iris sibirica</i>), upolín nejvyšší (<i>Trollius altissimus</i>) a všivec lesní (<i>Pedicularis sylvatica</i>), většinou bez výrazné dominanty. V jižní části je v současnosti porost obhospodařován nepravidelně.

4. Cíl ochrany:

Cílem ochrany je udržení, resp. zlepšení stávajícího stavu předmětných sekundárních ekosystémů na současné rozloze. Za indikátor stavu biotopu se považuje zejména struktura biotopu a výskyt populací indikačních a ochrannářsky významných chráněných druhů, které se zde vyskytují.

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 odst. 2 zákona.

6. Návrh bližších ochranných podmínek:

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené PP bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat a provádět změny druhů pozemků nebo způsobů jejich využití,
- b) povolovat nebo provádět stavby, změny dokončených staveb anebo změny staveb před jejich dokončením nebo provádět terénní úpravy,
- c) měnit vodní režim
- d) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slániska a příkrmovat nebo vnadit zvěř mimo příkrmovací zařízení,
- e) používat chemické prostředky a hnojiva,
- f) provádět skládky jakýchkoli materiálů, a to i dočasné.

7. Vymezení ochranného pásma:

Pro zabezpečení přírodní památky před rušivými vlivy z okolí se podle § 37 odst. 1 zákona vyhláší ochranné pásmo (dále jen „OP“). Dle § 37 odst. 2 zákona je v ochranném pásmu nutný souhlas orgánu ochrany přírody k umístování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku.

Vyhlášené OP se rozprostírá na 7 pozemcích v jižní části PP (viz níže v tabulce). Severní část PP je bez OP.

8. Územně správní zařazení území:

PP:

kraj:	Středočeský
okres:	Příbram
obec s rozšířenou působností:	Příbram
obec s pověřeným obecním úřadem:	Příbram
obec:	Věšín
katastrální území:	Věšín

OP PP:

kraj:	Středočeský
okres:	Příbram
obec s rozšířenou působností:	Příbram
obec s pověřeným obecním úřadem:	Příbram
obec:	Věšín
katastrální území:	Věšín

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených záměrem přírodní památky a jejího ochranného pásma:

PP:

Katastrální území: 781088, Věšín

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1422/17		ostatní plocha	jiná plocha	91	91
1422/11		trvalý travní porost		17769	17769
1422/13		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	747	747
1422/3		trvalý travní porost		20040	20040
1422/48		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	451	451
1422/32		trvalý travní porost		992	992
1422/51		trvalý travní porost		3400	3400
1422/52		trvalý travní porost		5302	5302
1422/33		trvalý travní porost		917	917
1422/34		trvalý travní porost		4720	4720
1422/35		trvalý travní porost		2223	2223
1422/36		trvalý travní porost		7333	7333
1422/37		trvalý travní porost		2453	2453
1422/38		trvalý travní porost		6702	6702
1422/39		trvalý travní porost		108	108
1422/40		trvalý travní porost		801	801
1011/1		trvalý travní porost		7528	7528
1011/9		trvalý travní porost		2542	2542
1011/10		trvalý travní porost		4505	4505
Celkem					88624

Ochranné pásmo:

Katastrální území: 781088, Věšín

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v OP (m ²)
1009/3		lesní pozemek		1456	1456
1009/4		lesní pozemek		244	244
1009/7		lesní pozemek		371	371
1011/4		ostatní plocha	sportoviště a rekreační plocha	3961	3961
1011/5		lesní pozemek		2943	2943
1011/7		vodní plocha	vodní nádrž umělá	447	447
1011/8		trvalý travní porost		505	505
Celkem					9927

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

PP: 8,86 ha

OP PP: 0,99 ha

Výměry parcel tvořících navržené území PP a OP byly převzaty z Katastru nemovitostí.

11. Odůvodnění záměru:

11.1. Historie ochrany území:

Louky v okolí Věšina, alespoň podle známých skutečností, nebyly nikdy v minulosti samostatně, ani jako součást většího celku předmětem územní ochrany podle zákona, a to ani podle předchozí právní úpravy v ochraně přírody a krajiny nebo jiným institutem s ryze ochrannářským podtextem. V průběhu druhé poloviny 20. století se ocitly v sousedství Vojenského újezdu Brdy a v 80. letech se stala součástí stejnojmenné chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Tato ochrana byla primárně zřízena za zcela jiným účelem (ochrana vody), nicméně předmětným loukám a obecně lučním ekosystémům se vyhnuly intenzifikační zásahy, které probíhaly hojně v okolní krajině. Lze proto konstatovat, že přírodní hodnoty těchto luk byly takto nepřímo chráněny. S účinností od 31. 12. 2015 byl Vojenský újezd Brdy zrušen a předmětná lokalita je dnes součástí II. a III. zóny CHKO Brdy, vzniklé nařízením vlády č. 292/2015 Sb. 1. 1. 2016.

11.2. Hlavní důvody zpracování záměru na vyhlášení PP:

Území PP představuje jeden z mála pro Brdy tak typických biotopů – střídavě vlhkých bezkolencových luk dobře zachovalých na poměrně velké rozloze (v severní části dohromady

téměř 6 ha reprezentativního biotopu). Druhově bohatý porost bez výrazné dominanty a výskytu invazních či expanzivních druhů hostí silné a stabilní populace několika ochránářsky významných druhů, zejména upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*) a ostřice rusá (*Carex flava*). Z bezobratlých je zde hojný výskyt běžných druhů motýlů. Ze vzácnějších je na jižní lokalitě potvrzen výskyt modráska očkovaného (*Phengaris teleius*) a hojný výskyt okáčovitých, babočkovitých a běláskovitých.

Přestože bezkolencové louky jsou dle vyhlášovacého předpisu jedním z předmětů ochrany CHKO Brdy, luční porosty podobného rozsahu a kvality byly do CHKO zahrnuty pouze okrajově.

Tato lokalita nebyla zařazena do zóny vyšší ochrany (I. zóna) v rámci navržené a následně schválené zonace CHKO Brdy. S ohledem na svou hodnotu a možné negativní vlivy, které nejsou dostatečně regulovány v rámci základních ochranných podmínek pro II a III. zónu CHKO Brdy ani činností vázaných na souhlas (bližší ochranné podmínky CHKO Brdy), je tato lokalita navržena k ochraně MZCHÚ, a to v plánu péče o CHKO Brdy na období 2016–2025.

11.3. K názvu zvláště chráněného území:

Území PP je disjunktní, rozkládá se na dvou lučních enklávách – Uhelnice a Za Výrovnu. Název Výrovna byl vybrán jako zastřešující obě oddělené lokality a také z důvodu jedinečnosti (žádná další MZCHÚ toho jména).

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Zvláště chráněné území je v souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona navrhováno v kategorii přírodní památka, a to s následujícím odůvodněním. Jedná se o přírodní útvar regionálního ekologického významu o menší rozloze s výskytem ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, který svou činností formoval člověk (jedná se o sekundární ekosystém).

11.5. K předmětům ochrany:

Předmět ochrany je navržen tak, aby zahrnoval hlavní přírodní hodnoty území. Tím jsou střídavě vlhké bezkolencové louky a extenzivně obhospodařované vlhké pcháčové louky s neupraveným vodním režimem na rozloze 8 ha s výskytem zvláště chráněných druhů cévnatých rostlin a živočichů.

11.6. K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanovením § 36 odst. 2 zákona tak, aby bylo zajištěno zachování předmětu ochrany v příznivém stavu. Jedná se o sekundární ekosystém formovaný činností člověka, který vyžaduje aktivní management.

11.7. K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky PP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 4 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami PP nebo základními a bližšími ochrannými

podmínkami pro III. zónu CHKO Brdy, které je PP součástí, a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a) povolovat a provádět změny druhů pozemků nebo způsobů jejich využití

Předmět ochrany PP je vázán na stávající druh a využití pozemků; jedná se o trvalý travní porost, který je součástí zemědělského půdního fondu, a v minimální míře o ostatní plochu a koryto toku přirozené nebo upravené. Změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany PP, až jeho možný zánik. Z tohoto důvodu je k jakýmkoliv byť dílčím změnám ve využití pozemků či změnám druhů pozemků požadován předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, a to včetně změn povolených na základě rozhodnutí příslušného orgánu státní správy.

ad b) povolovat nebo provádět stavby, změny dokončených staveb anebo změny staveb před jejich dokončením nebo provádět terénní úpravy,

Území PP je v současné době bez staveb, jejich přítomnost by mohla znamenat ohrožení předmětů ochrany, stejně jako výrazné terénní úpravy či tvorba cestní sítě, kterou je zapotřebí sladit s potřebami předmětů ochrany. Ve výčtu činností vázaných na souhlas jsou i případy provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin, které by mohly být problematické s ohledem na použití nepůvodních materiálů.

ad c) měnit vodní režim

Trvale vysoká hladina podzemní vody je nutným předpokladem existence biotopu střídavě vlhkých bezkolencových a vlhkých pcháčových luk, které jsou navrženy jako předmět ochrany PP. Zásahy do vodního režimu, zejména pokud jde o odvodňování pozemků, by vedly ke změně vodního režimu v půdě a měly by zcela zásadní negativní vliv, který by vedl k výrazné změně druhové skladby společenstva, až k jeho zániku, resp. přechodu na jiný druh biotopu. Podobný vliv nelze vyloučit ani u terénních úprav, protože nutně dochází k porušení půdního profilu.

ad d) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slaniska a příkrmovat nebo vnařit zvěř mimo příkrmovací zařízení

Předmětem ochrany jsou i oligotrofní biotopy, a proto je navržena regulace příkrmování zvěře, které, byť bodově, by mohlo zvyšovat obsah živin, ať už se jedná o živiny obsažené ve vlastních krmivech nebo o koncentrovanou defekaci zvířat v místě krmelišť a příkrmovacích zařízení. S příkrmováním, resp. zvýšenou koncentrací zvěře, je spojené i riziko zavlečení nepůvodních druhů rostlin v krmivech, nadměrné narušování půdního krytu sešlapem a v neposlední řadě riziko navyšování škod zvěří na lesních porostech, zejména pokud se jedná o okus přirozeného zmlazení. Ve výčtu mysliveckých zařízení naopak nejsou zahrnuta ta, které slouží k lovu (posedy, kazatelny), jelikož regulace zvěře v lokalitě je jednoznačně v zájmu ochrany přírody.

ad e) používat chemické prostředky a hnojiva

Používání hnojiv by mohlo mít za následek změnu druhové skladby rostlinných společenstev, včetně snížení jejich druhové diverzity. Vnášením hnojiv by byly podpořeny konkurence schopnější druhy a mohlo by dojít k ochuzení společenstva a jeho unifikaci. Negativní efekt na přítomné populace by mohly mít rovněž změny chemické rovnováhy v půdě způsobené používáním chemických prostředků, zejména pokud jde o herbicidní přípravky.

ad f) provádět skládky jakýchkoli materiálů, a to i dočasné

Skládkování jakýchkoliv materiálů není vhodné zejména z důvodu poškozování půdního krytu na podmáčené lokalitě, v krajním případě i silného negativního ovlivnění vodního režimu. Dále pak může tímto dojít k nežádoucímu obohacení půdy humusem, zavlečení nepůvodních a invazních druhů rostlin.

11.9. K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navržená hranice PP přesně kopíruje hranice pozemkových parcel, které jsou v katastru nemovitostí vedeny jako trvalý travní porost nebo ostatní plocha. Toto vedení bylo shledáno jako optimální s následujícím odůvodněním. Hranice je na většině vedena na rozhraní louka/les, ve spodní části severní enklávy vede částečně krajem silnice, a proto je dobře identifikovatelná v terénu. Vymezení hranice nebude vyžadovat provádění následného geodetického zaměření pro zápis do Katastru nemovitostí, čímž odpadne část nákladů nutných k vyhlášení PP a odpadne část administrativní zátěže. V neposlední řadě takto navržená hranice z velké části kopíruje i výskyt předmětu ochrany, tj. střídavě vlhkých bezkolencových a podmáčených pcháčových luk, jak byly vymapovány v rámci Mapování biotopů.

11.10. K vymezení ochranného pásma:

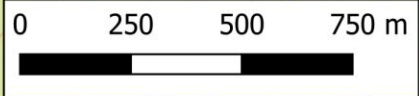
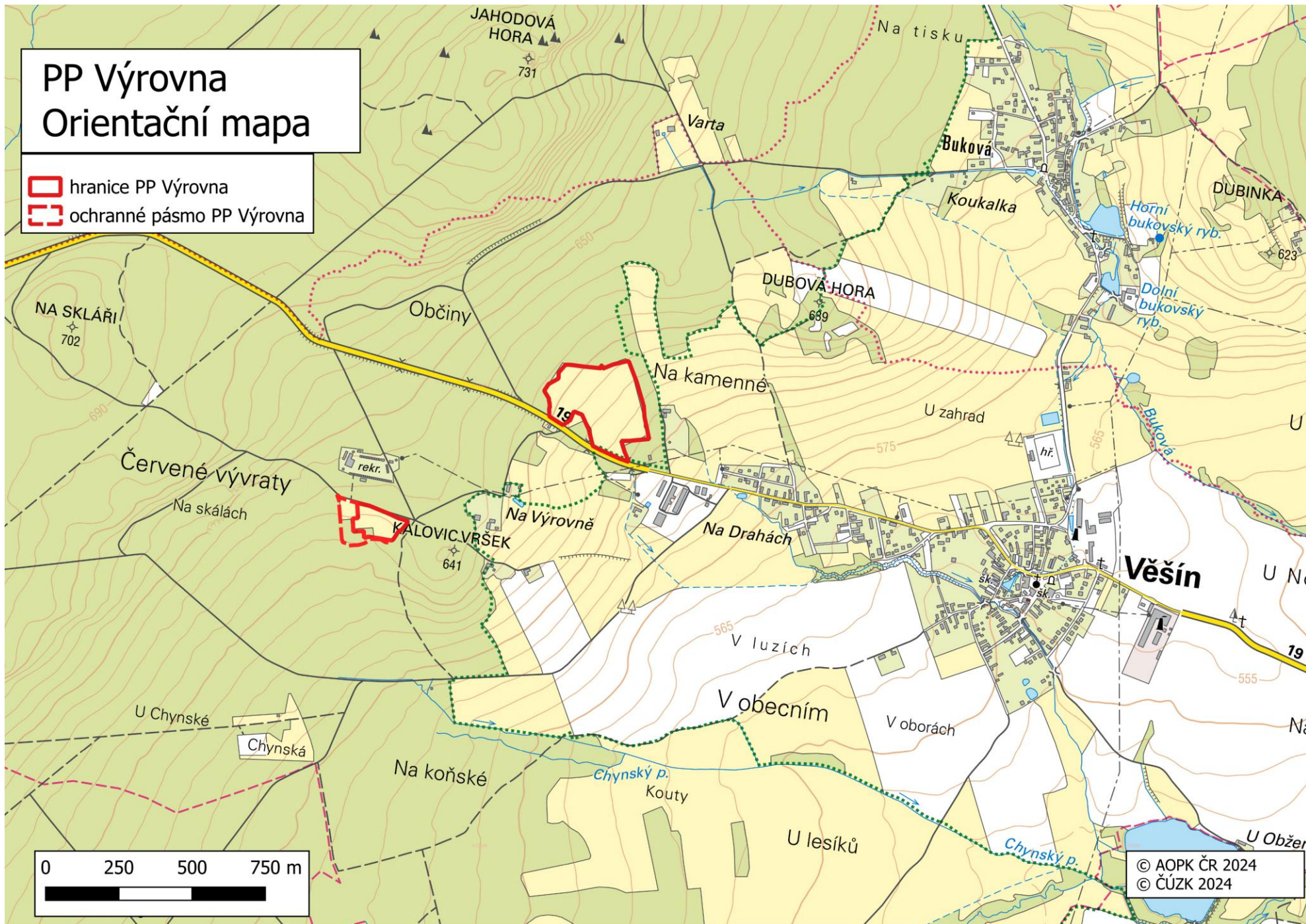
Ochranné pásmo je vyhlášené na 7 pozemcích v jižní části PP. Činnosti prováděné na těchto pozemcích, zejména stavební úpravy a další činnosti vedoucí ke změnám vodního režimu, je potřeba sladit se zájmy ochrany přírody tak, aby nedošlo k poškození předmětů ochrany PP. Na ostatních místech díky charakteru hranice PP nevyžaduje ochranné pásmo.

Přílohy:

1. Orientační mapa PP Výrovna
2. Katastrální mapa se zákřesem PP Výrovna a jejího OP

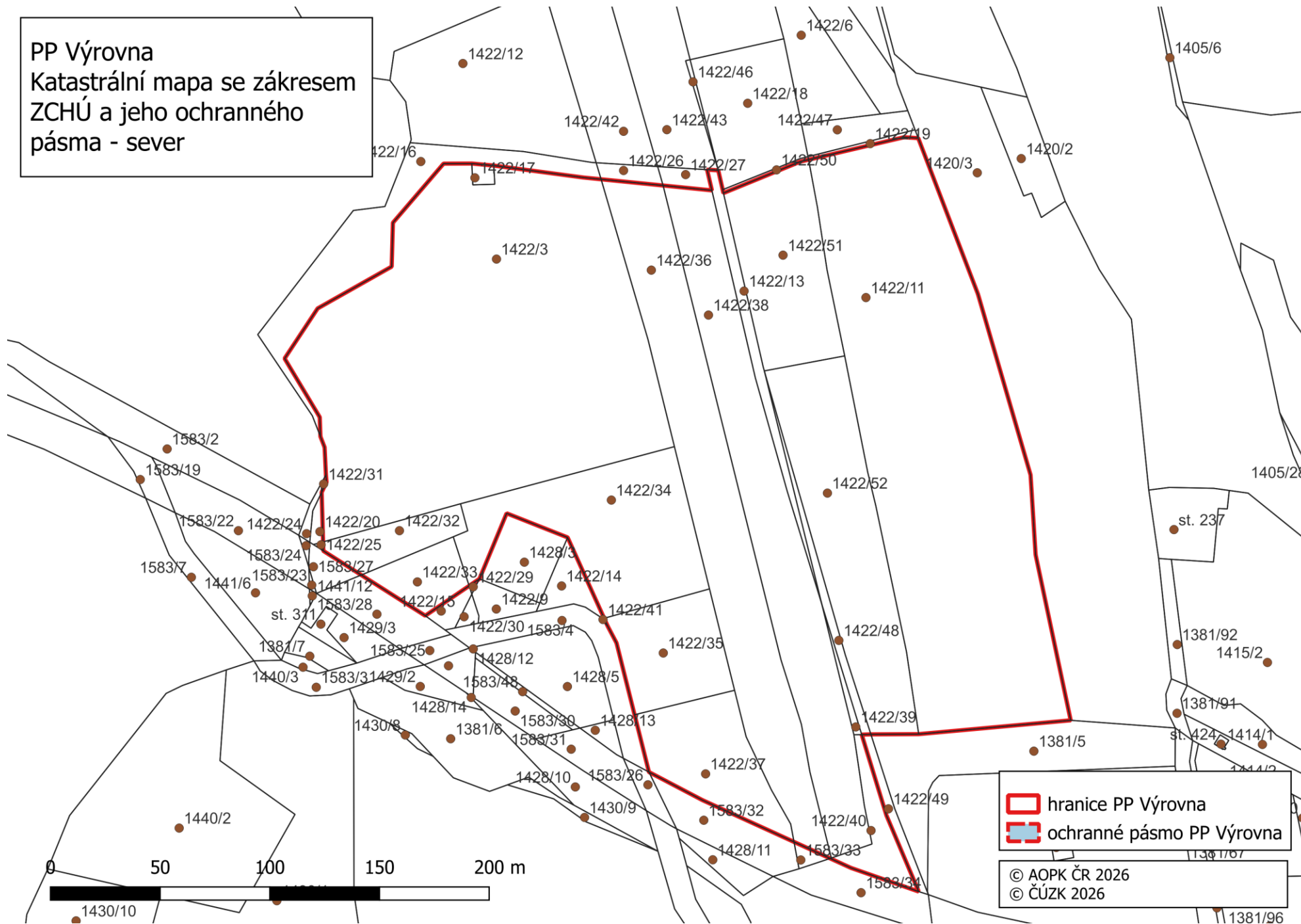
PP Výrovna Orientační mapa

- hranice PP Výrovna
- ochranné pásmo PP Výrovna

© AOPK ČR 2024
© ČÚZK 2024

PP Výrovna
Katastrální mapa se zákresem
ZCHÚ a jeho ochranného
pásma - sever

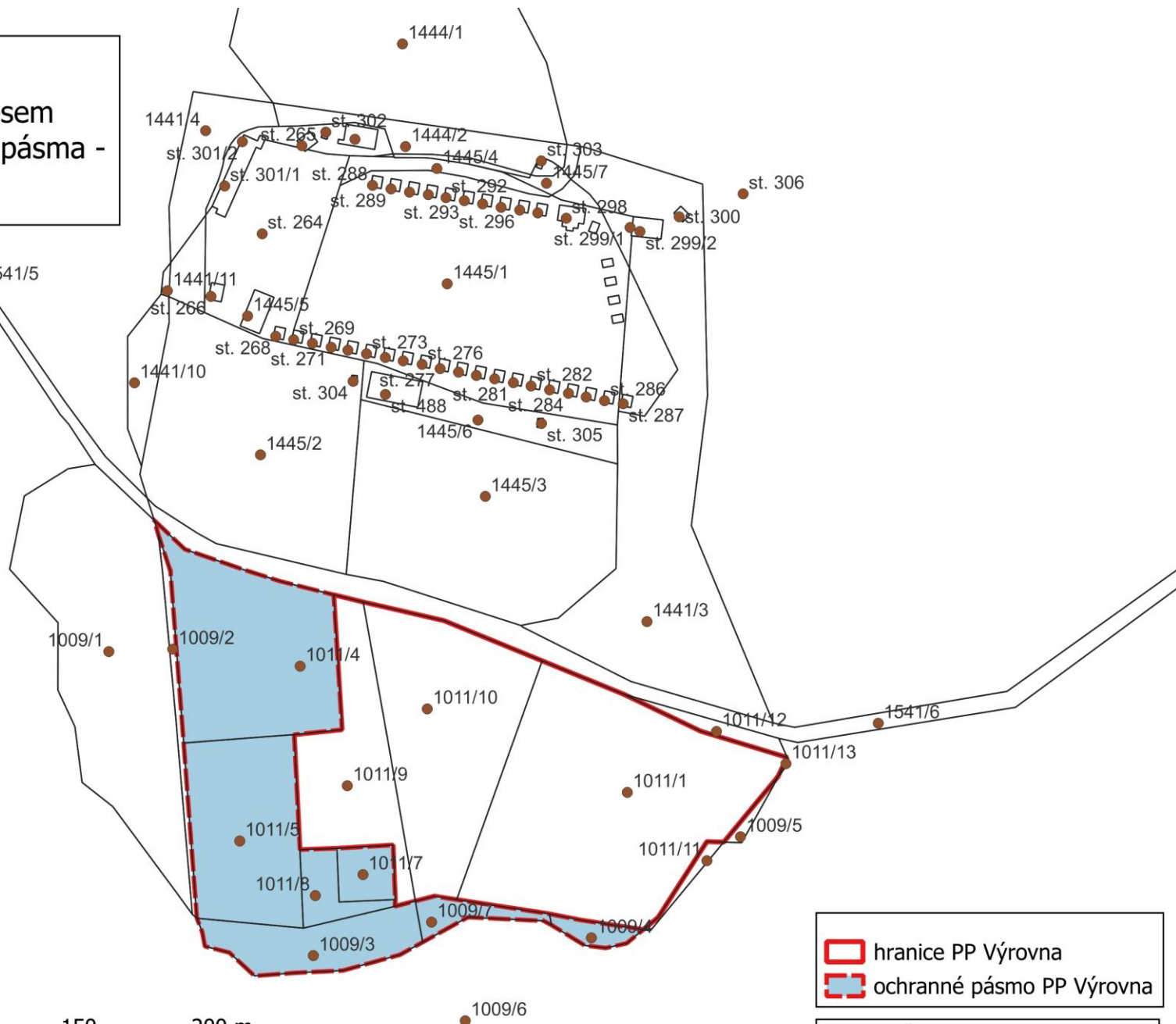

- hranice PP Výrovna
- ochranné pásmo PP Výrovna

© AOPK ČR 2026
© ČÚZK 2026

PP Výrovna

Katastrální mapa se zákresem
ZCHÚ a jeho ochranného pásma -
jih

hranice PP Výrovna
ochranné pásmo PP Výrovna

© AOPK ČR 2026
© ČÚZK 2026